

แนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยสู่การสร้างศักยภาพ และองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมพื้นที่จังหวัดเลยอย่างยั่งยืน

Guidelines for Driving Loei's Cultural Council Towards Sustainable Enhancement in Potential and Cultural Knowledge of Loei Province

ไทยโรจน์ พวงมณี¹

Thairoj Phoungmanee¹

Corresponding Author's Email: thai-roj@hotmail.com

(Received: April 9, 2023; Revised: August 18, 2023; Accepted: September 11, 2023)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยสู่การสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน ผู้เขียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับสภาวัฒนธรรมและลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลจากตัวแทนสภาวัฒนธรรมของจังหวัดเลย กรรมการและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกคัดเลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนในการดำเนินการด้านวัฒนธรรม โดยสภาพของสภาวัฒนธรรมยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้คนทั่วไปไม่เข้าใจบทบาทของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย จึงต้องดำเนินการดังนี้ 1) พัฒนาศักยภาพและการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรม 2) การให้สมาชิกทุกคนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการมองเป้าหมายและวิธีการดำเนินการร่วมกัน 3) การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมการขับเคลื่อนให้กลุ่มคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ในพื้นที่ 4) การสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมระดับตำบล 5) แสวงหางบประมาณจากภาครัฐหรือเอกชนเข้าไปสนับสนุนการจัดกิจกรรมระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบล ส่วนแนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย มีดังนี้ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

คำสำคัญ: การขับเคลื่อน สภาวัฒนธรรม การสร้างศักยภาพ องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

Abstract

This academic article aimed to present a guideline for driving Loei Provincial Cultural Council to enhance the sustainable body of cultural knowledge in Loei Province. The author collected the data from the document, research works, and articles related to the Cultural Council and field study to collect the data from representatives of the Cultural Council of Loei Province, the committee members, and those involved. It was found that Loei Provincial Cultural Council is a group of people being selected as representatives for cultural operations. The condition of the cultural council still lacked knowledge and understanding about the clear implementation that caused general people not to understand the role of Loei Provincial Cultural Council. Therefore, the following actions must be taken: 1) Developing potential and creating the body of cultural knowledge of the cultural environment; 2) Encouraging all members and stakeholders to participate in considering the common goals and methods of actions; 3) Formulating strategies and driving activities for cultural council committees to create the knowledge in the area; 4) Building a cultural network at the sub-district level; and 5) Seeking for public or private budgets to support activities at the provincial level, district level and sub-district level. The guidelines for driving the Loei Provincial Cultural Council were as follows: 1) workshops; 2) study visits; and 3) meetings to exchange knowledge.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² Lecturer, Visual arts Program, Faculty of Humanities and Social Science, Loei Rajabhat University

Keywords: driving, cultural council, potential creation, body of cultural knowledge

ความน่า

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีความชัดเจนทั้ง 14 อำเภอ โดยมีพื้นที่โบราณคดีอยู่ในหลายอำเภอ เช่นอำเภอท่าลี่ อำเภอเมือง อำเภอภูกระดึง อำเภอด่านซ้ายและอำเภอเชียงคาน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มที่เดินทางเข้ามาลงหลักปักฐาน จนเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและถูกนำมาพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนและจังหวัดเลย

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแล และกำกับของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย มีนายทอง สิงห์สุวรรณ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย มีตัวแทนวัฒนธรรมประจำอำเภอ 14 อำเภอเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ขาดการอบรมและเสริมสร้างความรู้ด้านวัฒนธรรมในมิติต่างๆที่จะนำไปสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนในพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพในการดูแล รักษา ปกป้อง วัฒนธรรมในพื้นที่จึงจำเป็นต้องได้บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการทำงานด้านวัฒนธรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ร่วมเรียนรู้ ร่วมให้ข้อมูล ร่วมเข้าถึงองค์ความรู้ที่มีการจัดการระบบข้อมูลที่ดี ซึ่งการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจะบรรลุได้ตรงเป้าหมายนั้นจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงาน วัฒนธรรมทั้งในระดับพื้นที่อำเภอและระดับจังหวัด เนื่องจากประชาชนคือเจ้าของวัฒนธรรม ย่อมมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมมากกว่าคนที่ไม่ใช่เจ้าของวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2536 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีแนวคิดการ “จัดตั้งสภาวัฒนธรรม” และหา รูปแบบการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และนโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายด้าน โดยด้านที่สำคัญคือด้านศิลปะและวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ศศิชา นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล, 2564) ซึ่งงานด้าน

วัฒนธรรมนั้นมีผู้รับผิดชอบหลายระดับดังนี้ วัฒนธรรมตำบล วัฒนธรรมอำเภอและวัฒนธรรมจังหวัด ภารกิจหลักคือ การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการพัฒนาระบบ กลไกการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม การให้คนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป (เลหลำ ตรีเอกานุกูล, 2562) สำหรับการขับเคลื่อน สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องใช้หลักวิชาการ และหลักปฏิบัติที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะการทำงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อการร่วมรักษาวัฒนธรรมของบรรพบุรุษและสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง

การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่ผ่านมา ยังมีการจัดกิจกรรมตามความรับผิดชอบที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากขาดงบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรม และวิธีการบริหารจัดการสมาชิกของวัฒนธรรมในแต่ละระดับ โดยที่การดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกและชุมชนที่ชัดเจน โดยเน้นความสำคัญกับบทบาทของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่เชิญมาเป็นคณะกรรมการในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมมากกว่า (จิรวรรณ ทองพ่ายพ และ ในตะวัน กำหม่อม, 2564) ซึ่งการทำงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดนั้น ปัจจุบันมีลักษณะจิตอาสา จึงควรมีการแก้ไขเพื่อให้มีประเด็นการพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากร การพัฒนากระบวนการทำงานและการสนับสนุนเครื่องมือการดำเนินการ เนื่องจากสภาวัฒนธรรมยังขาดความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาของวัฒนธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และขาดช่องทางกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารและแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง (ชวัลลักษณ์ คุณาธิกรกิจ, บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และ จีระวัฒน์ สีนะกนิษฐ, 2563) บางพื้นที่การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง (สมบัติ นามบุรี และ ธิติวุฒิ หมั่นมี, 2564) จึงมีปัญหาการขับเคลื่อนเครือข่ายระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลให้ก้าวหน้า (พรรณสุภา ไพริย์ย่อย, 2560) จึงส่งผลต่อด้านความร่วมมือระหว่างสภาวัฒนธรรม ด้านการทำงานไม่เป็นทีม (ศศิชา นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล, 2564) ส่วนด้านงบประมาณนั้นมืออยู่อย่างจำกัด

จึงส่งผลการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทุกระดับ เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมให้กับบุคคลทั่วไป ดังนั้นจึงอาจไม่สร้างความสำเร็จภาระหน้าที่การทำงาน (লেখ่า ตวีเอกานุกูล, 2562) เช่น การขาดงบประมาณ จะมีผลต่อการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมด้วย (เมธาพร คงคาน้อย, 2553) ซึ่งกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและวัฒนธรรมจังหวัดเลยจะต้องมีการพัฒนาให้บุคลากรที่เป็นสภาวัฒนธรรมได้เรียนรู้เทคนิควิธีการพัฒนา และส่งเสริมกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชน โดยกิจกรรมที่สภาวัฒนธรรมลงพื้นที่ไปดำเนินการจะช่วยให้เข้าใจและมีทักษะการทำงานวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

ดังนั้นการพัฒนาสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้มีความรู้ด้านความรู้และทักษะการทำงานจึงต้องใช้กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติให้แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะชนเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นระหว่างสภาวัฒนธรรมระดับอำเภอ และตำบลร่วมกัน ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันจะทำให้มีเครือข่ายความร่วมมือของแต่ละอำเภอ จากขั้นตอนดังนี้ 1) การสร้างความรู้ด้วยการระดมความคิดเห็น การลงพื้นที่สืบค้น 2) การสร้างแนวทางการพัฒนาและการดำเนินงาน และ 3) การสร้างแนวทางปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ (เกษม ปฐมฤกษ์, 2562)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย จึงต้องสร้างความร่วมมือกัน เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมระดับอำเภอที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดยมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาวัฒนธรรมได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยฝึกปฏิบัติการบันทึกองค์ความรู้สำหรับจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่บนโลกออนไลน์ต่อไป ทั้งนี้กิจกรรมจะต้องช่วยกระตุ้นจิตสำนึกร่วมสร้างการเห็นคุณค่า การอนุรักษ์วัฒนธรรมในพื้นที่ของแต่ละระดับอำเภอและตำบลที่สภาวัฒนธรรมรับผิดชอบ (ลินดา ภูฎ, 2548; เมธาพร คงคาน้อย, 2553) โดยมีการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานและรูปแบบกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมเชิงลึก และสามารถปฏิบัติงานได้จริงสำหรับการสร้างองค์ความรู้ของวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น (บุญจิรา นกเล็ก, 2548) อย่างไรก็ตามก็ตีสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

ที่ผ่านมาแล้วยังมีบทบาทหน้าที่ที่จำกัดอันเนื่องมาจาก พ.ร.บ.ฯ ที่มีการกำหนดบทบาทเฉพาะตัวประธานสภาวัฒนธรรมเพียงตำแหน่งเดียว จึงทำให้เห็นถึงปัญหาของสมาชิกสภาวัฒนธรรม คือการขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของ พ.ร.บ.ฯ การไม่มีข้อมูลข่าวสาร และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง (ชวัลลักษณ์ คุณาภิกรกิจ และ คณะ, 2563) หากสภาวัฒนธรรม ทุกระดับของจังหวัดเลย มีการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ก็ย่อมทำให้สภาวัฒนธรรมจังหวัดมีความเข้มแข็งด้วย เพราะสภาวัฒนธรรมในแต่ละระดับมีส่วนสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมตำบลที่เป็นส่วนหนึ่งของสภาวัฒนธรรมอำเภอและสภาวัฒนธรรมจังหวัด เพราะการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมระดับตำบลนั้นถือว่าเป็นการดำเนินงานระดับท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับชุมชนและพื้นที่ทางวัฒนธรรมมากที่สุด (พรรณสุภา ไพริย์น้อย, 2560) ส่วนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมในแต่ละอำเภอและตำบลก็ยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดๆ เกิดขึ้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมอำเภอและวัฒนธรรมตำบลที่ควรจะเกิดขึ้น ดังนั้นบทบาทของสภาวัฒนธรรมทุกระดับจึงประสบปัญหาในการดำเนินงาน และที่สำคัญคือการไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั้งด้านการสืบสาน การอนุรักษ์พัฒนา และการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น (พรรณสุภา ไพริย์น้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร์, 2561) ดังนั้นการค้นหาแนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้สามารถสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมจังหวัดเลยผ่านการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1. บทควมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยสู่การสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยสู่การสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน
3. คำจำกัดความ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย หมายถึง สภาวัฒนธรรมที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนา

องค์กรดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดและประสบการณ์ในการดำเนินงาน

การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การดำเนินกิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการจัดประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินการด้านวัฒนธรรมให้กับ สภาวัฒนธรรมระดับต่างๆ สำหรับนำความรู้ไปปฏิบัติการ จัดการ การสำรวจ และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรม ในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้

การสร้างศักยภาพสภาวัฒนธรรม หมายถึง การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและการปฏิบัติการให้กลุ่ม บุคคลที่เข้ามาทำงานวัฒนธรรม ให้มีทักษะการปฏิบัติการ ทักษะการจัดการ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการใช้ เทคโนโลยี

การขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมที่ หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้คนในสังคมมีการเรียนรู้ มีการเห็น คุณค่าและตระหนักถึงวัฒนธรรมในฐานะรากเหง้าชุมชน

องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ที่อยู่ใน ตัวบุคคล วัตถุทางวัฒนธรรม รวมถึงวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่ถูกเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาจัดการอย่างเป็นระบบและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเอกสารสิ่งพิมพ์

บทบาทของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

สภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรภาคประชาชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้คนไทยในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมและรวมตัวกันโดยสมัคร ใจเพื่อดำเนินการรักษาสืบสาน และสร้างสรรค์วัฒนธรรม ท้องถิ่น โดยเป็นองค์กรที่มีการผลักดันให้มีกระบวนการเรียนรู้ ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น และเป็นศูนย์กลางการติดต่อ ประสานงานในการปฏิบัติกิจกรรมวัฒนธรรมร่วมกัน โดย บริหารงานรูปแบบคณะกรรมการ สมาชิกสภาวัฒนธรรมมา จากผู้แทนองค์กรด้านวัฒนธรรมหรือองค์กรเครือข่าย วัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) เครือข่ายภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอิสระหรือองค์กรภาครัฐลักษณะอื่นๆ ที่ดำเนินงาน อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ 2) เครือข่ายภาคเอกชน ได้แก่องค์กร ที่เกิดจากการรวมตัวกันจัดตั้งและดำเนินการตามกฎหมาย และกฎระเบียบของราชการ เช่น สมาคมมูลนิธิหรือองค์กร

สาธารณประโยชน์หรือองค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรการกุศล หรือองค์กรภาคเอกชนอื่นที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น 3) เครือข่ายภาคชุมชน ได้แก่ องค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกัน ตามสมัครใจและความถนัดของประชาชน เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาสังคม กลุ่มออมทรัพย์ 4) เครือข่ายภาคธุรกิจ ได้แก่ องค์กรที่เกิดจาก การรวมตัวกันเช่น บริษัท ห้างร้านหรือร้านค้า สถานบริการ สถาบันการเงิน สหกรณ์ สื่อมวลชน และองค์กรธุรกิจอื่น ที่อยู่ในท้องถิ่น และ 5) เครือข่ายภาควิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านศาสนา ศิลปกรรม ศิลปะวัฒนธรรมร่วมสมัย ศูนย์วัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ กลุ่ม ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรือ ผู้ชำนาญการที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น (เมธาพร คงคาน้อย, 2554)

สภาวัฒนธรรมมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตาม ระเบียบกระทรวงวัฒนธรรมว่าด้วยสภาวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 ดังนี้ 1) เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ประกอบการ จัดทำแผนพัฒนาการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล การดำเนินงานวัฒนธรรม 2) เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม 3) ส่งเสริมการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและ เครือข่ายวัฒนธรรม 4) ระดมทรัพยากรและบุคลากรจาก หน่วยงานและองค์กร 5) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม ขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟู การพัฒนาสร้างสรรค์ การเผยแพร่ การแลกเปลี่ยน และการสืบทอด 6) เผยแพร่กิจกรรมและผลการดำเนินงานของ องค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ 7) ดำเนินการอื่น ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติจังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานอื่นขอความร่วมมือมา 8) ปฏิบัติตามธรรมเนียมหรือข้อบังคับของสภา วัฒนธรรม 9) ปฏิบัติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร สภาวัฒนธรรมที่ไม่ขัดแย้งต่อคุณธรรม จริยธรรม และข้อ กฎหมาย และ 10) เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (เมธาพร คงคาน้อย, 2554; ศศิชา นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล, 2564) อย่างไรก็ตามสมาชิกสภาวัฒนธรรมจังหวัดนั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจด้านวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางและแม่นยำ สามารถจำแนกความเป็นวัฒนธรรมแต่ละประเภทได้ ดังนั้น

การส่งเสริมสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้มีศักยภาพการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่มีระบบและมีมาตรฐานจะช่วยรักษามรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน สามารถประยุกต์ใช้วัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำวัฒนธรรมขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้ (ชวัลลักษณ์ คุณาธิกรกิจ และ คณะ, 2563)

ศักยภาพสภาวัฒนธรรมของจังหวัดที่พึงประสงค์

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยเป็นกลุ่มบุคคลที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาองค์กรที่ดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์การดำเนินงาน (กาสั๊ก เต๊ะซันหมาก และ กานดา เต๊ะซันหมาก, 2555) ซึ่งสภาวัฒนธรรมของจังหวัดเลยที่พึงประสงค์นั้นควรเป็นองค์กรที่มีความเป็นต้นแบบด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ฟื้นฟูและต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการให้ความสำคัญกับชุมชนด้วยการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม และมีการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจไปพร้อมกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้วย อันเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น ดังที่ รณรงค์ จันโต (2564) กล่าวว่า การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมต้องชัดเจนเป็นรูปธรรมทั้งด้านบุคลากร พื้นที่งบประมาณ ส่วนการมีส่วนร่วมในสภาวัฒนธรรมนั้นจะต้องเน้นบุคลากรที่มาจากหลายภาคส่วน และคนทุกช่วงวัยให้ได้ เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าสภาวัฒนธรรมเป็นกลุ่มคนที่ถูกแสวงหาจากภาครัฐและชุมชนให้เข้ามาเป็นตัวแทนดำเนินการด้านวัฒนธรรม ดังนั้นกลุ่มคนที่เข้ามาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สภาวัฒนธรรมดำเนินการขับเคลื่อน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจะส่งผลทำให้สภาวัฒนธรรมมีความแข็งแกร่งมากขึ้น ดังที่ บุญจิรานกเล็ก (2548) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของสภาวัฒนธรรมแต่ละระดับก็จะส่งผลต่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สภาวัฒนธรรมที่เป็นตัวแทนมาจากอำเภอต้องมีการลงพื้นที่เก็บ

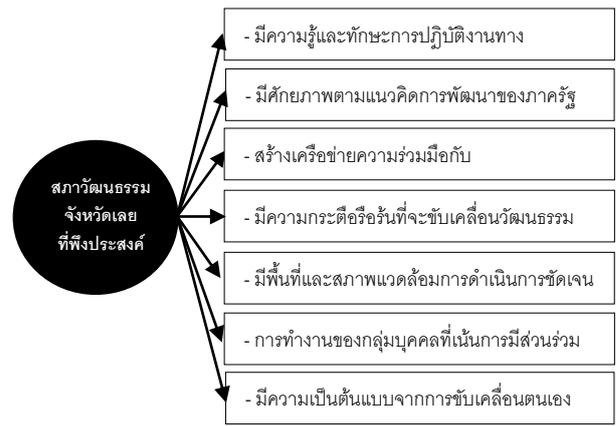
รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สำหรับการพัฒนาศักยภาพสภาวัฒนธรรมของจังหวัดเลยที่พึงประสงค์นั้น พบว่า กลุ่มสภาวัฒนธรรมต้องมีการดำเนินการดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการทบทวนความรู้ เพื่อการศึกษาและสำรวจมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่รับผิดชอบ สำหรับบุคคลากรและผู้เกี่ยวข้องแต่ละระดับ เช่น ระดับผู้ปฏิบัติการสภาวัฒนธรรมระดับนักวิชาการ และระดับชุมชน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ด้วยการมอบหมายนักวิชาการที่ผ่านการอบรม ทำการตรวจสอบข้อมูลตามแบบจัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แบบ มก. 1 และ มก. 2) โดยต้องมีกระบวนการตรวจสอบที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก เช่น ได้ข้อมูลมาจากชุมชนอย่างแท้จริง การมีมาตรการส่งเสริมรักษาของชุมชน และความคิดเห็นเชิงวิชาการ 3) มีการเผยแพร่ข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมสู่สาธารณชนผ่านช่องทางที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และ 4) การปรับปรุงการจัดการข้อมูลตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และคนทุกระดับสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (ชวัลลักษณ์ คุณาธิกรกิจ และ คณะ, 2563)

อย่างไรก็ดีการพัฒนาศักยภาพสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่พึงประสงค์นั้น มีเป้าหมายเพื่อการสร้างผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการให้มีคุณภาพ และสามารถขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมทุกระดับได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่วนกรอบการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของสภาวัฒนธรรมนั้นสามารถใช้แนวคิดของการพัฒนาภาครัฐปี พ.ศ. 2563 - 2565 มาเป็นกรอบพัฒนาดังนี้ ทักษะดิจิทัล (Digital skill) ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว (Communicating and influencing) ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (Systematic and creative thinking skill) และทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ (Analytical and critical thinking skill) ซึ่งการมีทักษะดังกล่าวจะทำให้สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยมีศักยภาพการดำเนินงาน ทั้งการบริหารจัดการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อที่หลากหลายที่มีประสิทธิภาพ ส่วนการขับเคลื่อนงานของ

สภาวัฒนธรรมนั้นจะต้องกำหนดเป้าหมายและมีแผนปฏิบัติงานร่วมกัน มีแนวทางดังนี้ 1) เน้นกิจกรรมและการต่อยอดวัฒนธรรมสู่การพัฒนาวิถีชีวิต 2) เน้นการขยายเครือข่ายและพัฒนาคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้เข้มแข็ง และมีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วม 3) เป็นต้นแบบการส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟูและต่อยอดวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับทุกคน มีการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน 4) เน้นการดำเนินงานชัดเจนเป็นรูปธรรม เช่น บุคลากร พื้นที่ งบประมาณ และการมีส่วนร่วมของสภาวัฒนธรรม 5) การส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยเข้ามาร่วมขับเคลื่อนงานสภาวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของสภาวัฒนธรรมที่พึงประสงค์มีดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นไปได้และสอดคล้องกัน มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เพื่อให้สภาวัฒนธรรมทุกระดับนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ 2) การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น เข้าใจบริบทของสภาวัฒนธรรม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดี มุ่งมั่นและจริงจัง และตระหนักถึงความสำคัญของงานวัฒนธรรม 3) การติดต่อสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพที่ช่วยให้สมาชิกสภาวัฒนธรรมเข้าใจ ยอมรับนโยบาย ให้ความร่วมมือและสนับสนุน 4) มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมทุกระดับ และ 5) การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี มีเครือข่ายสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ หรือบุคคลในพื้นที่ที่จะเข้ามาร่วมพัฒนาดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมทุกระดับ (พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร์, 2561)

กล่าวได้ว่าสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่พึงประสงค์นั้นจะต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการในส่วนระดับจังหวัด อำเภอและตำบลเพื่อการขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรมเชิงลึกให้มีประสิทธิภาพขึ้น มีนักวิชาการช่วยดำเนินการด้านเอกสารและการประชาสัมพันธ์งานสภาวัฒนธรรมและมีพื้นที่ตั้งในส่วนของวัฒนธรรมจังหวัดหรือศาลากลางจังหวัดเลย (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่พึงประสงค์

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพสภาวัฒนธรรมจังหวัด

การพัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนในพื้นที่เป็นกลไกที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสภาวัฒนธรรมได้ ดังนั้นการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจึงต้องกำหนดข้อตกลง และข้อบังคับร่วมกันอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือ ประโยชน์ที่จะได้รับ และแนวทางการบูรณางานวัฒนธรรม สำหรับการดำเนินงานขับเคลื่อนศักยภาพบุคลากรมี 2 แนวทางคือ 1) แนวตั้ง คือ สภาวัฒนธรรมตำบล สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมจังหวัด และ 2) แนวราบ คือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ (พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร์, 2561) โดยสภาวัฒนธรรมจังหวัดต้องเป็นหลักในบทบาทการส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ พื้นฟู และแก้ไขปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้วยการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และมีการนำผลที่เกิดขึ้นหรือข้อเสนอแนะทำการเผยแพร่สู่สาธารณชน (ศศิขานิช นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล, 2564)

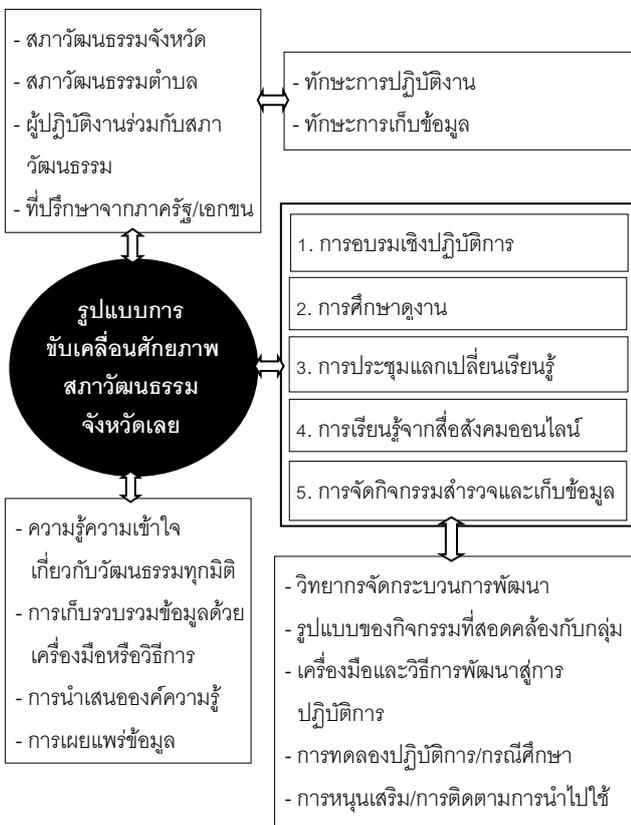
สำหรับรูปแบบการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้มีศักยภาพทุกมิติ (ภาพที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้ 1) รูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการพัฒนาศักยภาพสภาวัฒนธรรมทุกระดับ โดยการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่มีเนื้อหา และกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรมจะสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนางานวัฒนธรรมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) รูปแบบการศึกษาดูงานพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เป็นวิธีการช่วยขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมด้วยการออกนอกพื้นที่ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมสร้าง

เครือข่ายเรียนรู้และความร่วมมือ ซึ่งผลดีคือการนำองค์ความรู้ มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม 3) รูปแบบการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นวิธีการให้สมาชิกสะท้อนความคิดเห็น โดยมีผู้นำการประชุมที่ช่วยเปิดประเด็นกระตุ้นสมาชิกให้ แสดงความคิดเห็นออกมา โดยการประชุมจะต้องกำหนด ประเด็นที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีการเตรียมตัว ศึกษา 4) รูปแบบการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินตราแกรม (Instagram) โดยนำข้อมูลด้านการบริหารจัดการ หรือข่าวสาร วัฒนธรรมของจังหวัดเลยมาแสดงพร้อมภาพประกอบ เพื่อ กระตุ้นการคิดสร้างสรรค์ และ 5) รูปแบบการจัดกิจกรรม สสำรวจและเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมด้วยเครื่องมือและวิธีการ ที่เป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของตนเอง (ทิพย์วรรณ จุลิรัชนีกร, อุบลวรรณ สอนมาลี, และ แสนประเสริฐ ปานเนียม, 2562) หรือใช้วิธีการระดมความคิดจากปราชญ์ ท้องถิ่น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาจัดทำฐานข้อมูล หรือจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่ (พระครูใบฎีกาธีรยุทธ ภูโคกหวาย และ พระเทพศาสนานิบาล, 2565)

แนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

การขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน นั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมแต่ละอำเภอในการ เข้ามาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเอง ถือว่ามีความสำคัญ เพราะจะได้ดำเนินการตามหน้าที่ของตัวแทนสภาวัฒนธรรม ได้ สามารถส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างสภา วัฒนธรรมตำบลกับหน่วยงานภาครัฐภาค เอกชน และภาค ประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกเสริมสร้างความเข้มแข็งของ สภาวัฒนธรรม โดยผลักดันให้มีข้อตกลงหรือข้อบังคับใช้ ร่วมกัน และมีการกำหนดแผนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สภา วัฒนธรรมทุกระดับร่วมกัน มีการจัดทำแผนงาน และโครงการ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ โดยแผนงานนั้นต้อง สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (พรณัฐภา โปธิย์ย่อย, 2560) ดังนั้นการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะความรู้ให้กับสภาวัฒนธรรมทุกระดับ จึงช่วยให้ สภาวัฒนธรรมสามารถขับเคลื่อนบุคลากรให้ก้าวต่อไปได้ อย่างมีคุณภาพ (เมธาพร คงคาน้อย, 2553) อย่างไรก็ตาม สภาวัฒนธรรมจังหวัดได้แก้ไขข้อบังคับให้สภาวัฒนธรรมจังหวัด เลยมีอิสระการบริหารจัดการ โดยไม่ขึ้นกับกรมส่งเสริม วัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมได้ตามพันธกิจของสภา วัฒนธรรม ศศิชา นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล (2564) กล่าวว่าแนวทางการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมที่ เป็นหลักคือ ควรจัดตั้งเป็นองค์กรเฉพาะที่มีงบประมาณ มี บุคลากรและมีทรัพยากรสนับสนุน ส่วนขั้นตอนการขับเคลื่อน สภาวัฒนธรรมทุกระดับนั้นมีรายละเอียดดังนี้ ขั้นที่ 1 การ สร้างความตระหนักรู้และความต้องการเปลี่ยนแปลง ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วม คือร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วม ตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ขั้นที่ 3 ศักยภาพการพึ่งพาตนเอง และขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมจาก การดำเนินกิจกรรม (ภาพที่ 3) ส่วนแนวทางการขับเคลื่อน สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย มีดังนี้ (รณรงค์ จันใจ, 2564)

1. ด้านงานของสภาวัฒนธรรม ดังนี้ 1) สร้างการมี ส่วนร่วมกับกลุ่มเยาวชน ด้วยการจัดตั้ง “สภาวัฒนธรรมเด็ก และเยาวชน” สร้างคนรุ่นใหม่ใส่ใจวัฒนธรรม 2) หาแนวทาง พัฒนาสมรรถนะ “คณะกรรมการสภาวัฒนธรรม” 3) ขับเคลื่อน งานสภาวัฒนธรรมทุกระดับแบบมุ่งผลสำเร็จ 4) ส่งเสริมให้ จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด หรือพื้นที่การเรียนรู้วัฒนธรรม

ภาพที่ 2 รูปแบบการขับเคลื่อนศักยภาพสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

สร้างสรรค์ 5) การจัดแสดงผลงานของสภาวัฒนธรรมทุกระดับอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 6) การกำหนดบทบาทของสภาวัฒนธรรมจังหวัดให้เอื้อต่อการดำเนินงาน 7) ติดตามงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ 8) การต่อยอดผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการมีส่วนร่วม และ 9) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทุกระดับในการจัดทำหลักสูตร เพื่อปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึก

2. ด้านโครงสร้างของคณะกรรมการ ดังนี้

- 1) กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร
- 2) คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมที่มาจากหลายภาคส่วน และ
- 3) ขั้วเคลื่อนไหวสภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรอิสระที่มีประสิทธิภาพ

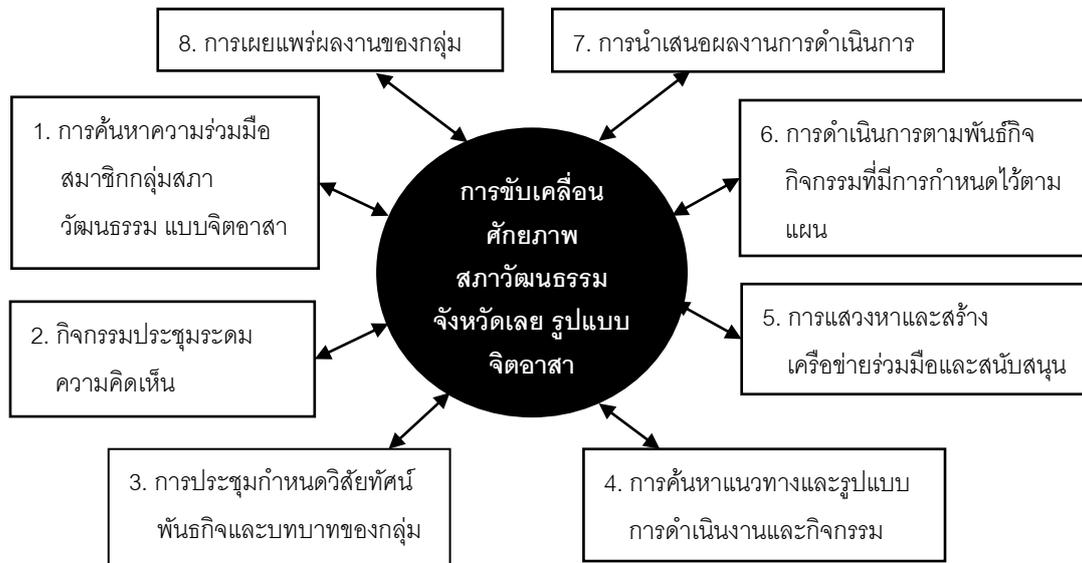
3. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางวัฒนธรรม ดังนี้ 1) การบูรณาการกับภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสืบสาน ร่วมต่อยอดวัฒนธรรม โดยร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรม 2) สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และมีการจัดทำแผนงานวัฒนธรรมร่วมกัน 3) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบัน การศึกษา และประชาชนในพื้นที่ และ 4) ส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนเป็นแกนนำหลักดำเนินงานสภาวัฒนธรรม

4. ด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) การสนับสนุนงบประมาณให้สภาวัฒนธรรมทุกระดับ ได้มีการสำรวจวัฒนธรรมที่มีอยู่และใกล้สูญหาย 2) มีข้อมูล Big data วัฒนธรรมทุกระดับผ่าน Application และ Website ที่เข้าถึงง่ายเหมาะสมกับทุกวัย 3) ประชาสัมพันธ์บทบาทสภาวัฒนธรรมทุกระดับให้สังคมเข้าใจถึงหน้าที่การขับเคลื่อนวัฒนธรรม 4) สนับสนุนงบประมาณและกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมทุกระดับอย่างต่อเนื่อง 5) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนปลูกฝังค่านิยม สร้างจิตสำนึก เชิดชูชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 6) กำหนดงานรวบรวมข้อมูล พื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่ เฝ้าระวัง และปกป้องงานวัฒนธรรมระดับจังหวัด

ภาพที่ 3 แนวทางการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงานจริงของสภาวัฒนธรรมระดับจังหวัด อำเภอและตำบลที่ไม่ต้องพึ่งพางบประมาณ และบุคคลากรจากภาครัฐที่มีกฎเกณฑ์และเงื่อนไขมาก ด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินงานและการพัฒนาศักยภาพตนเองรูปแบบจิตอาสา ดังนี้ 1) การรวมและตั้งกลุ่มสภาวัฒนธรรมโดยไม่หวังผลกำไรหรือมีผลตอบแทน 2) การทบทวนสภาพและปัญหาการดำเนินการปรับแนวคิด 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก 4) การหาแนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนแบบพึ่งพาตนเอง 5) การค้นหาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคเอกชน ประชาชนในและนอกพื้นที่ 6) การดำเนินงาน-การสืบค้น-การสำรวจ-การพัฒนา-การต่อยอด-การประยุกต์สู่การสร้างรายได้ 7) การนำเสนอผลการขับเคลื่อน และ 8) การเผยแพร่ผ่านเครือข่าย (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 การขับเคลื่อนศักยภาพสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยรูปแบบจิตอาสา

บทสรุป

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างของวัฒนธรรมจังหวัดเลย มีบทบาทหน้าที่ในการดูแล อนุรักษ์และเฝ้าระวังด้านวัฒนธรรม การดำเนินการให้มีศักยภาพจึงต้องขับเคลื่อนในทุกมิติ โดยเฉพาะประเด็นบุคคลากรที่ต้องมีศักยภาพ เพราะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ โดยสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยทุกระดับจะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านวัฒนธรรมตั้งแต่รูปแบบการทำงานไปจนถึงการนำเสนอผลการดำเนินการและการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมาให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง

กาสั๊ก เต๊ะซันหมาก และ กานดา เต๊ะซันหมาก. (2555). *บทเรียนการดำเนินงานสภาวัฒนธรรม*. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

เกษม ปฐมฤกษ์. (2562). *บทบาทและความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมเขตกับสำนักงานเขต ในการอนุรักษ์ พื้นฟู และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ)*. สืบค้นจาก http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:179422

จิรวรรณ ทองพายัพ และ ในตะวัน กำหอม. (2564). การขอขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559: กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรม ตำบลขวาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 12(1), 153-162.

ชวัลลักษณ์ คุณาภิกรกิจ, บุญเกียรติ การเวกพันธุ์ และ จีระวัฒน์ สีนะกนิษฐ. (2563). การส่งเสริมศักยภาพสภาวัฒนธรรมในการดำเนินงานสงวนและรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(34), 186-202.

ทิพย์วรรณ จุลิรัชนีกร, อุบลวรรณ สอนมาลี และ แสนประเสริฐ ปานเนียม. (2562). การขับเคลื่อนศิลปะและวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี: กรณีศึกษาชุมชนนาพันสาม อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 11(1), 22-31.

บุญจิรา นกเล็ก. (2548). *การพัฒนาคู่มือการเก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมตำบล (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ)*. สืบค้นจาก <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/7440?attempt=2&&locale-attribute=en>

- เมธาพร คงคาน้อย. (2553). นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานของสภาวัฒนธรรมในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ) สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/258908>
- เมธาพร คงคาน้อย. (2554). นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติงานของสภาวัฒนธรรมในประเทศไทย. *Veridian E-Journal SU*, 4(1), 623-644.
- พรรณสุภา โพธิ์น้อย. (2560). การนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบล จังหวัดสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2560/b201081.pdf>
- พรรณสุภา โพธิ์น้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร์. (2561). การนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติกรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบล จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(3), 132-151.
- พระครูใบฎีกาธีรยุทธ ภูโคกหาวย และ พระเทพศาสนานិบาล. (2565). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในการพัฒนาศักยภาพทุนทางทรัพยากรและทุนทางวัฒนธรรมไทย. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 7(1), 254-269.
- สมบัติ นามบุรี และ ธิดิวุฒิ หมั่นมี. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(6), 126-136.
- ลินดา ภูถ. (2548). สภาพและแนวทางการปฏิบัติงานวัฒนธรรมของคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอ จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/7493>
- เลหล่า ตริเอกานุกูล. (2562). การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่. *สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 25(4), 36-42.
- รณรงค์ จันได. (2564). การพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 29(1), 138-176.
- ศศิชา นิยมสันติ และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล. (2564). การบริหารจัดการงานสภาวัฒนธรรม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 26(2), 23-33.